

διαλογισμὸν περὶ τε σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ὕστερον²⁰, διότι Ῥωμαῖοις προσήκειν οὐκ ἀπὸ τῶν ἐρυμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὄπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς²¹ ἔχει τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν²² νομίζοντες οὐ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας τοῖς τείχεσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτριὰς²³ τῆς κύκλω χώρας οὐσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τοῦ δὲ τῆς πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτου²⁴, τὸ μακαρισθησάμενον οὐδὲν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα²⁵. τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης²⁶, ἐφάνη συνδρομὴ τις ἀγαθῶν, ἅπασαν εὐφυῖαν²⁷ ὑπερβάλλουσα· δι' ἣν²⁸ ἐπὶ τοσοῦτον αὐξήθησα²⁹ ἡ πόλις ἀντέχει, τοῦτο μὲν τροφῇ³⁰, τοῦτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκοδομίας, ὡς ἀδιαλείπτους ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις³¹, καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀδιαλείπτοι καὶ αὐταὶ οὐσαι· καὶ γὰρ αἱ μεταπράσεις, ἐκούσιοί τινες συμπτώσεις εἰσὶ, καταβαλλόντων καὶ ἀνοικοδομούντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἕτερα ἐξ ἐτέρων³². Πρὸς ταῦτ' οὖν τὰ τε τῶν μετὰλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη³³, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοὶ, θαυμαστὴν παρέχουσι τὴν ὑποχορηγίαν· πρῶτος μὲν Ἀνίων, ἐξ Ἄλβας ῥέων τῆς πρὸς Μαρσοῖς Λατίνης πόλεως³⁴, καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῇ πεδίου μέχρι τῆς πρὸς τὸν Τίβεριν συμβολῆς· ἔπειθ' ὁ Νάρ, καὶ ὁ Τενέας, οἱ διὰ τῆς Ὀμβρικής³⁵ εἰς τὸν αὐτὸν καταφερόμενοι ποταμὸν, τὸν Τίβεριν· διὰ δὲ Τυρρηνίας καὶ τῆς Κλουσίνης³⁶ ὁ Κλάνις. Ἐπεμελήθη μὲν οὖν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ³⁷ τῶν τοιούτων ἐλαττωμάτων τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήσεις, συντάξας στρατιωτικὸν³⁸ ἐκ τῶν ἀπελευθέρων τὸ βοηθήσον³⁹, πρὸς δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν καινῶν οἰκοδομημάτων καθελών⁴⁰, καὶ κωλύσας ἐξαίρειν⁴¹ ποδῶν ἐβδομήκοντα τὸ πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δημοσίαις⁴². Ἀλλ' ὅμως ἐπέλειπεν ἂν ἡ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ ὕλη, καὶ τὸ τῆς πορθμείας εὐμεταχειρίστον⁴³ ἀντέιχε.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται τὰ εὐτυχήματα τῇ πόλει· προσέθεσαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὰ ἐκ τῆς προνοίας⁴⁴. Τῶν γὰρ Ἑλλήνων πρὸς τὰς κτίσεις μάλιστα εὐτυχῆσαι⁴⁵ δοξάντων, ὅτι κάλλους ἐσχαζοντο⁴⁶ καὶ ἐρυμνότητος, καὶ λιμένων, καὶ χώρας εὐφυοῦς· οὗτοι⁴⁷ προϋνόησαν μάλιστα ὧν ὠλιγόρησαν ἐκεῖνοι, στρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσα-

20) Περὶ τῶν μεταγενεστέρων Ῥωμαίων.

21) Ἀνδρίας. 22) Προπόριον, ὑπαράσπις.

23) Δηλ. μὴ ἀνγκύσεως εἰς τὴν πόλιν.

24) Κατὰ τοῦ ὅποιου εἰδύνακτο εὐκόλως νὰ γίνῃ.

25) Κανὼν τοπικὸν πλεονέκτημα δὲν ὑπῆρχεν ἀξιόλογον, ἄξιον μακαρισμοῦ.

26) Ἀφ' οὗ δι' ἀνδρείας καὶ κόπου ἡ Ῥώμη προσεκτίθη τὴν πέρει τῶν.

27) Φυσικὴν ἀρμοδιότητα.

28) Συνδρομήν. 29) Ἄν καὶ πύξηθῃ.

30) Ἀντέχει ὡς πρὸς τὴν τροφήν, δηλ. δὲν πάσχει ἐλλείψειν τροφῆς.

31) Αἱ συνεχεῖς καταπτώσεις τῶν οἰκῶν ποιοῦσιν ἀδιαλείπτους τὰς οἰκοδομήσεις νέων.

32) Παρωδία τῆς Ὀδῆς. P. 566. Οἱ ἀγοράζοντες τοὺς οἴκους τοὺς μετασκευάζουν καὶ τοὺς κάμνουν ἄλλους ἐξ ἄλλων.

33) Ἄλβας, πόλεως Λατίνης, δηλ. τῆς ἐπαρχίας Λατίου, πλησίον τοῦ τόπου τῶν Μαρσῶν.

34) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας.

35) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας.

36) Ὁ Αὐγούστος.

37) Σῶμα. 38) K. J. 432, ζ'.

39) Κατὰ δὲ τῶν καταπτώσεων τῶν οἰκῶν, καθαιρέσας τὸ ὕψος τῶν νέων οἰκοδομῶν, δηλ. ἐμποδίσας νὰ μὴ ἔχῃσι τόσον ὕψος ὅσον ταῖς ἐδίδοτο πρότερον.

40) Τὸ μέρος τὸ βλέπον πρὸς τὰς ὁδοὺς.

41) Ἡ εὐκολία.

42) Καὶ ὅσα παρέχεται ἡ πρόνοια, ἡ φροντίς.

43) Ὅτι ἐπέτυχον εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῶν πόλεων τῶν.

44) Ἐφροντίζον διὰ τὸ κάλλος.

45) Οἱ Ῥωμαῖοι.